

Stichting Hollandpromote.com

Juridische Advisering, Mediation en Uitgever van het tijdschrift eJNR, ISSN 1871-5141

VERPLICHTE PROCESVERTEGENWOORDIGING & PROCUREURSGELDEN: MISVERSTAND OF GOUDMIJN?

Prof. dr.ir. A. F.P. van Putten, Prof. M.H.P.M. Van Putten Ph.D., mrs. M. E. Van Putten- Veeken B.A.
PO box 1200, 5602 BE Eindhoven, Stichting Hollandpromote.com.

De verplichte procesvertegenwoordiging komt op 1 september 2008 ten einde, destijds ingesteld uitsluitend voor het civiele recht. We observeren en constateren onregelmatigheden tussen theorie en praktijk. Verzuim, misleiding en het aannemen van een valse hoedanigheid zijn gebruikelijke praktijken. Door het ontbreken van iedere controle / feedback is jarenlang misbruik gemaakt van procureursgelden, ten koste van de onwetende burger. Op basis van 233.000 afgesloten civiele zaken in 2006 komen de ten onrechte in rekening gebrachte procureurskosten op ruim 900 miljoen per jaar. Enkele voorbeelden illustreren dit misbruik.

INTRODUCTIE

De verplichte procureursstelling in het civiele procesrecht is geregeld in artikel 79 Rv en voor het kort geding in artikel 255 Rv. In beide procedures is het standaard protocol, dat de advocaat een procureur in dat arrondissement **schriftelijk** verzoekt zich procureur te stellen voor een gegeven zaak. De aangezochte procureur bevestigt **schriftelijk** het verzoek. Tegelijkertijd wordt de rechtbank geïnformeerd.

DE DAGVAARDING

In de dagvaarding geldt standaard de volgende clausule:

MET DE UITDRUKKELIJKE AANZEGGING:

Dat indien gedaagde(n) niet op de eerste of op een door de rechtbank nader bepaalde roldatum in het geding verschijnt(en) dan wel verzuimt(en) een procureur te stellen, en de voorgescreven termijnen en formaliteiten in acht zijn genomen, de rechtbank verstek tegen gedaagde(n) zal verlenen en de vordering zal toewijzen, tenzij de vordering de rechtbank onrechtmatig of ongegrond voorkomt.

Indien de gedaagde partij geen procureur heeft gesteld (dit dient de (Voorzieningen)rechter te controleren en te verifiëren), dient de rechter verstek te verlenen op grond van artikel 139 Rv e.v.

DE PRAKTIJK

Bij de (Voorzieningen)rechter wordt niet, dan wel nauwelijks gecontroleerd of aan de formaliteiten en termijnen is voldaan ex artt. 79 en 255 Rv. Gebleken is, dat als gedaagde partij tijdens de openbare behandeling hiernaar wordt gevraagd, een verzuim zonder enige controle wordt geaccepteerd. Erger nog, gebleken is dat de griffie van de rechtbank 's – Hertogenbosch bij inzage van het dossier, tot drie maal aan toe (in opdracht van de advocaat?) in het dossier de nodige doorhalingen en aanpassingen heeft gemaakt¹. De consequentie van dit verzuim is, dat de in het ongelijk gestelde partij, volstrekt ten onrechte

¹ Zie beëdigde notariële verklaring van 30 augustus 2007.

Stichting Hollandpromote.com

Juridische Advisering, Mediation en Uitgever van het tijdschrift eJNR, ISSN 1871-5141

opdraait voor de beweerdelijk gemaakte procureurskosten van gedaagde. In het arrest, zaaknummer KG C0501121/HE van het Gerechtshof 's – Hertogenbosch, is in rechtsoverweging 4.3.1 de volgende passage opgenomen: *”Het gevolg van het feit dat geen procureur is gesteld is echter wel dat de Voorzieningenrechter ten onrechte in de proceskostenveroordeling kosten voor salaris van de procureur heeft begrepen. Ten overvloede merkt het hof op dat, gezien de tekst van art. 255 lid 1 Rv, ook geen wettelijke grondslag bestaat voor toekenning van een salaris gemachtigde. In zoverre kan het vonnis derhalve niet in stand blijven en zal het worden vernietigd.”*

Bij verzaken van de algemene bepalingen van het Wetboek van Burgerlijke rechtsvordering is er sprake van strafrechterlijk verwijtbaar handelen ingevolge artikel 326 Sr. Door voor te wenden dat er sprake is van vertegenwoordiging door een procureur, in de wetenschap dat zulks niet het geval is, is er sprake van het aannemen van een valse hoedanigheid.

De advocaat van de in het gelijk gestelde partij ontvangt zelfs mogelijkerwijs twee keer, namelijk een keer volgens het dictum *“salaris procureur begroot”* en de tweede keer middels de declaratie die zij / hij naar de cliënt verstuurt.² Op deze handelwijze wordt geen enkele financiële controle getolereerd.

PROCUREURSKOSTEN

De procureursvergoeding is geregeld in artikel 43 van de wet Tarieven Burgerlijke zaken (WTBZ), een uiterst ondoorzichtig artikel. In het dictum van de uitspraak staat standaard vermeld: *“Veroordeelt de in het ongelijk gestelde partij X in de proceskosten tot op heden begroot op € XY aan salaris procureur en € XX voor verschotten.”* Daar in het dictum melding gemaakt wordt van een **begroot** salaris, is de feitelijke vaststelling van het procureurssalaris niet bepaald. Navraag bij de procureur, welke kosten daadwerkelijk in rekening zijn gebracht, levert een schrikbarend ander bedrag op. De vermelding *“procureurskosten begroot op”*, is dan ook onjuist en misleidend. Geen andere kosten mogen hierin worden opgenomen. Als er al andere kosten zouden zijn, dienen deze apart te worden gespecificeerd.

Voorbeeld 1. In de zaak KGZA 04-819/ 19 juli 2005, maakt het dictum melding van een procureursalaris begroot op € 1.632,00. In werkelijkheid is het procureursalaris **€ 0,00**. Er was willens en wetens verzuimd procureur te stellen en er is dus ook geen procureur betaald!

Voorbeeld 2. In de zaak KGZA 05-576/ 11 oktober 2005, vermeldt het dictum een salaris procureur begroot op € 816,00. In werkelijkheid is het procureursalaris **€ 0,00**. Er is willens en wetens verzuimd procureur te stellen, en er is dus ook geen procureur betaald.³

Voorbeeld 3. In het arrest KG C0501121/HE / 4 juli 2006, vermeldt het dictum een procureursalaris begroot op € 4.053,00. In werkelijkheid is het procureurssalaris slechts **€ 352,00**.

Voorbeeld 4. In de zaak 297909 / kort geding ZA 07 -1306/ 27 december 2007, vermeldt het dictum salaris procureur begroot op € 10.432,40. In werkelijkheid bedraagt het procureurssalaris slechts **€ 160,00**.

Voorbeeld 5 In de uitspraak, arrest C0201196 / MA staat salaris procureur begroot op €1.896,=. In de eindafrekening van het gerechtsdeurwaarderkantoor J&J staat een bedrag salaris procureur vermeld van **€ 3.438, 84**. Gerechtsdeurwaarderkantoor J&J presteert zelfs in de eindafrekening een **nasalaris procureur** op te voeren ten bedrage van **€ 473,62**. Een nasalaris procureur bestaat niet!⁴

² Uit schrijven aan de auteur van 27 januari 2006 van mr. S.T. van Berge Henegouwen, strafadvocaat.

³ Uitslag Bestuursklacht van Raad van Toezicht. 's – Hertogenbosch, 16 november 2007, zaaknummer 20070146K

⁴ Met een beveldschrift van de rechter ex art. 237 lid 4 Rv kan een nasalaris *advocaat* worden toegekend.

Stichting Hollandpromote.com

Juridische Advisering, Mediation en Uitgever van het tijdschrift eJNR, ISSN 1871-5141

MISVERSTAND OF GOUDMIJN?

Op basis van deze 5 voorbeelden is het mogelijk een schatting te maken van de werkelijke procureurskosten en wat de ten onrechte in rekening gebrachte procureurskosten zijn geweest. Volgens opgave van de Raad voor de Rechtspraak (2006) bedroeg het aantal afgehandelde civiele zaken 233.000.⁵ Met een conservatieve schatting aan werkelijk betaalde procureurskosten per partij met een gemiddelde van € 350,00 per zaak, betekent dit op jaarbasis een bedrag van $233000 \times 350 = € 81,55$ miljoen. Berekenen we het in het dictum vermelde gemiddelde bedrag aan begroot procureurssalaris, waartoe de in het ongelijk gestelde partij wordt veroordeeld op basis van deze 5 voorbeelden, dan vinden we $233000 \times ((1632+816+4053+10432+ 3912) / 5) = 233000 \times 4169 = 971,4$ miljoen Euros. Het onrechtmatig teveel in rekening gebrachte procureurssalaris, bedraagt derhalve op jaarbasis $971,4 - 81,5 = \pm € 889,9$ miljoen. Er is in deze zin geen selectie effect aanwezig in bovenstaande 5 voorbeelden.

CONCLUSIES EN DISCUSSIE

- Ten onrechte verwijzen sommige advocaten naar de hoogte van het vermelde bedrag met een beroep op art. 237 (met betrekking tot vaststelling van de kosten).
- Art 239 Rv maakt wel melding van procureurskosten en verschotten, maar daarin mogen geen andere kosten worden opgenomen.
- Van een nasalaris procureur kan geen sprake zijn en is gewoon een verdichtsel ex art. 326 Sr (met betrekking tot bedrog en oplichting)
- Ten onrechte wordt door sommige advocaten gesteld, dat de bedragen forfaitair (gefixeerd) zouden zijn vastgesteld (quod non).

Er is onvoldoende controle op de verplichte procesvertegenwoordiging. In het dictum van een vonnis dient "*procureurssalaris begroot op*" vervangen te worden door "*procureurssalaris vastgesteld op*". € xy. Het procureurssalaris kan geen verzamelpost van andere kosten inhouden.

Over een reeks van jaren is misbruik gemaakt van dit fenomeen, waarover een grote "omertà" in stand is gehouden. Zonder tegenbewijs wordt de hoogte van het totaal ten onrechte in rekening gebrachte procureurssalaris geschat op ± 900 miljoen per jaar. Rechtbanken hebben verzuimd hierin hun zorgvuldigheid en verantwoordelijkheid te nemen ten koste van de burger.

Het behoeft geen betoog, dat het rechtsbedrijf, als publiek overheidsorgaan, bij een accountantscontrole de goedkeuring zou worden onthouden. De burger wordt wederrechtelijk beroofd, doordat terugkoppeling en controle volledig ontbreken.

Daardoor zijn grote misstanden ontstaan ten koste van de burger, met alle materiële en immateriële gevolgen van dien.

augustus 2008

⁵ Raad voor de Rechtspraak, jaaropgave 2006.